

Zahradky

Kraj: Liberecký

Správní obvod: Česká Lípa

Nadmořská výška: 260 m n. m.

Počet obyvatel: 701

Adresa URL: www.zahradkycl.cz

Okres: Česká Lípa

GPS souřadnice: 50.634106N, 14.524597E

První pís. zmínka: 1376 (646 let)

PSČ: 471 01

Okolí a příroda Zahradky

Jižním směrem, nedaleko obce se nachází přírodní památková rezervace Novozámecký rybník. Tento rybník byl založen v době Karla IV. Již ve 14. století byla ve skále vytesána tzv. Novozámecká průrva, odvádějící z rybníka vodu. Je dlouhá 175 m, hluboká 14 m a šířka dosahuje 7 m. Průrva je začátkem Robečského potoka, zatímco Bobří a Mlýnský potok rybník napájí. Za vlády Karla IV. byl v pískovcové skále vysekán hluboký kanál, jímž proudí voda z Bobřího potoka do Novozámeckého rybníka a tento kanál, nazývaný se Mnichovská průrva, překlenuje most s hlavní silnicí do České Lípy. Roku 1933 byl Novozámecký rybník (výměra 348 ha) vyhlášen národní přírodní rezervací a v současné době patří spolu s přilehlými mokřadními ekosystémy z ornitologického hlediska k nejzajímavějším územím v České republice. Souvislá vodní plocha tohoto rybníka zaujímá přibližně 40 ha. Na území rezervace bylo pozorováno 220 druhů ptáků, z nichž mnohé patří mezi ohrožené druhy, např. orel mořský. Z hnízdicích druhů jde např. o bukače velkého, jeřába popelavého, moudivláčka lužního, či sýkořici vousatou. Další chráněné druhy živočichů se řadí mezi obojživelníky, např. blatnice skvrnitá a ropucha krátkonohá. Ze savců jde např. o vydru říční a veverka obecnou. Při entomologickém průzkumu bylo zaznamenáno 800 druhů brouků, z nichž mnohé patří mezi regionální unikáty. Pestrá je rovněž vegetace rezervace. Lesní porosty do rezervace zasahují jen okrajově a jsou tvořeny podmačenými olšinami a křovitými vrbami, na sušších místech se vyskytují borové porosty s dubem letním, břízou bělokorou a osikou. Nelesní vegetace zahrnuje vodní společenstva s převažujícím stulíkem žlutým a leknínem bělostným, dále společenstva rákosin, ostřicových luk a slatinných a rašelinných luk. Od roku 1991 je Novozámecký rybník zapsán do seznamu mezinárodně významných mokřadů Ramsarské úmluvy. Díky zachovalému přírodnímu prostředí bylo toto území vyhlášeno ptačí oblastí v rámci soustavy evropsky významných chráněných území NATURA 2000. Ptačí oblast byla zřízena pro ochranu pěti druhů ptáků - jeřába popelavého, motáka pochopa, lelka lesního, slavíka modráčka a skřivana lesního. Dále zde najdeme národní přírodní památku Peklo, která je území skalních stěn a potoční nivy v údolí Robečského potoka v délce 4 km pod bývalým mlýnem osady Karba. Má plochu 59 ha a nadmořskou výšku 247 - 303 m. Státní ochrana zde byla vyhlášena v roce 1967, ale jako oblast příměstské rekreace bylo toto území ceněno již v 19. století. Počátkem tohoto století upravil tehdejší majitel panství hrabě Vincenc Karel Kounic okolí zahrádeckého zámku v romantický krajinný celek, k němuž patřilo i Peklo. Robečský potok byl po celé délce toku v chráněném území splavněn a plavba na lodičkách patřila k oblíbeným zábavám šlechty. Za třicetileté, prusko-rakouské i druhé světové války sloužilo Peklo jako úkryt pro obyvatele okolních vsí před vojenskými oddíly. Roku 1881

ohrozila Peklo stavba železnice, která tudy měla procházet. Na nátlak vlastivědného spolku Excursions-Club, veřejnosti a majitele pozemků hraběte Kinského byl projekt přepracován a r. 1898 překlenul údolí viadukt nad osadou Karba. Trať byla otevřena 29. 12. 1898. Ocelový železniční most s klenutými oblouky, dlouhý 209 a vysoký 24 m byl navržen k ochraně jako technická památka. Dnes vede Pekelským údolím 4 km dlouhá naučná stezka, určená pouze pro pěší turisty. Návštěvníci mají možnost se seznámit s přírodními silami modelujícími okolní pískovcové stěny, údolní nivou s výskytem chráněných a ohrožených druhů rostlin - bledule jarní, prvosěnka vyšší, stulík žlutý a mnoho dalších. Tato lokalita je také bohatá na živočišné druhy - při výzkumech bylo zjištěno téměř 250 druhů hmyzu, 4 druhy obojživelníků, 4 druhy plazů, velké množství ptáků, ryb a savců. Z chráněných druhů ptáků v lokalitě hnízdí výr velký, ledňáček říční a skorec vodní. Poslední zastavení stezky se nachází právě v osadě Karba ležící na jižním konci údolí Robečského potoka. V lese v okolí jsou zbytky hradu Frýdlant, založeného Ronovci ve 13. stol. Pro svoji romantickou polohu se Karba stala již začátkem 19. stol. oblíbeným cílem výletů. Zajímavostí v Karbě rovněž je, že mnohé chalupy zde stojí v těsném dotyku pískovcových skal, částečně do nich vrůstají nebo je využívají jako sklepy.

